A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2006. október 26.*

A C-36/05. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2005. január 31-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: R. Vidal Puig és W. Wils, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Spanyol Királyság** (képviseli: I. del Cuvillo Contreras, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, A. Borg Barthet és J. Malenovský (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2006. június 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy azáltal, hogy a szerzőknek nyilvános haszonkölcsönbe adás címén fizetendő jogdíj megfizetésének kötelezettsége alól a szerzői jogi oltalom alá tartozó művek nyilvános haszonkölcsönzését végző intézmények minden vagy csaknem minden kategóriáját mentesítette, a Spanyol Királyság nem teljesítette a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal

szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o., a továbbiakban: az irányelv) 1. és 5. cikkében foglalt rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

2 Az irányelv hetedik preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„mivel a szerzők és előadóművészek alkotó és művészi tevékenysége megkívánja, hogy további alkotó és művészi tevékenységük biztosítása érdekében megfelelő jövedelmük legyen; mivel a hangfelvételek és filmek előállításához szükséges ráfordítások különösen jelentősek és kockázatosak; mivel e jövedelem és a ráfordítás megtérülésének lehetősége csak akkor biztosítható hatékonyan, ha a jogosultak megfelelő jogi védelemben részesülnek".

3 Az irányelv 1. cikke kimondja:

„(1) E fejezet rendelkezéseinek megfelelően és az 5. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a tagállamok biztosítják a jogot a szerzői jogi védelemben részesülő művek eredeti vagy többszörözött példányai és egyéb, a 2. cikk (1) bekezdésében meghatározott védelem alatt álló teljesítmények bérbeadásának és haszonkölcsönbe adásának engedélyezésére, illetve megtiltására.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában »bérbeadás« a határozott időre történő használatba adás közvetlen vagy közvetett gazdasági vagy kereskedelmi előny érdekében.

(3) Ezen irányelv alkalmazásában »haszonkölcsönbe adás« a közönség számára nyitva álló intézmény útján határozott időre történő használatba adás, amely sem közvetlenül, sem közvetetten nem irányul gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzésére.

(4) Az (1) bekezdésben foglalt jogok nem merülnek ki a 2. cikk (1) bekezdésében említett szerzői jogi védelemben részesülő művek vagy egyéb védelem alatt álló teljesítmények eredeti vagy többszörözött példányainak eladása vagy egyéb terjesztése által."

4 Az irányelv 5. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a nyilvános haszonkölcsönbe adás tekintetében kivételeket határozhatnak meg az 1. cikkben foglalt kizárólagos jog alól, amennyiben legalább a szerzők e haszonkölcsönbe adás ellenében [helyes fordítás: címén] díjazásban részesülnek. A tagállamok szabadon, kultúrpolitikai célkitűzéseiknek megfelelően határozhatják meg e díjazás mértékét.

(2) Amennyiben a tagállamok az 1. cikkben foglalt kizárólagos haszonkölcsönbe adási jogot hangfelvételek, filmek és számítógépi programok esetében nem alkalmazzák, legalább a szerzők számára díjigényt [helyes fordítás: díjazást] biztosítanak.

(3) A tagállamok az intézmények bizonyos kategóriáit mentesíthetik az (1) és (2) bekezdésben foglalt díjfizetési kötelezettség alól."

A nemzeti szabályozás

5 Az irányelvet a spanyol jogrendszerbe a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1994. december 30-i 43/1994. sz. törvény ültette át (BOE 313. sz., 1994. december 30., 39504. o.). Ezt a törvényt a szellemi alkotásról szóló törvény átdolgozását jóváhagyó, 1996. április 12-i 1/1996. sz. királyi törvényrendelet módosította (BOE 97. sz., 1996. április 22., 14369. o., a továbbiakban: a törvényrendelet).

6 A törvényrendelet 17. cikke értelmében:

„A szerzőnek kizárólagos joga van műve bármilyen formában történő hasznosítására, és különösen többszörözésére, terjesztésére, nyilvánossághoz történő közvetítésére és átdolgozására, amelyet a törvényben meghatározott eseteken kívül nem lehet az engedélye nélkül gyakorolni."

7 A törvényrendelet 19. cikke szerint:

„(1) »Terjesztés« a mű eredeti vagy többszörözött példányának a nyilvánosság számára eladással, bérbeadással, haszonkölcsönbe adással vagy más módon történő rendelkezésre bocsátása.

[...]

(3) »Bérbeadás« a mű eredeti vagy többszörözött példánya használatának közvetlen vagy közvetett gazdasági vagy kereskedelmi haszon fejében, korlátozott időre történő rendelkezésre bocsátása.

Nem tartozik a bérbeadás fogalmába a kiállítás céljára történő rendelkezésre bocsátás, a nyilvánossághoz hang- vagy audiovizuális felvétel útján történő közvetítés, még kivonatos formában sem, valamint a helyszíni felhasználásra történő rendelkezésre bocsátás.

(4) »Haszonkölcsönbe adás« a mű eredeti vagy többszörözött példánya használatának közvetlen vagy közvetett gazdasági vagy kereskedelmi haszon nélkül, korlátozott időre történő rendelkezésre bocsátása, a nyilvánosság számára hozzáférhető intézményeken keresztül.

Nem keletkezik közvetlen vagy közvetett gazdasági vagy kereskedelmi haszon abban az esetben, ha a haszonkölcsönbe adás a nyilvánosság számára hozzáférhető intézményeken keresztül, olyan pénzösszeg fizetése fejében történik, amely nem haladja meg a működtetési költségek fedezéséhez szükséges mértéket.

Nem tartozik a haszonkölcsönbe adás fogalmába a 3. cikk (2) bekezdésében említett, valamint a nyilvánosság számára hozzáférhető intézmények között végbement művelet."

8 A törvényrendelet 17. és 19. cikke által biztosított kizárólagos haszonkölcsönzési jog alól a törvényrendelet 37. cikkének (2) bekezdése a következő kivételt állapítja meg:

„[...] a nyilvános vagy közcélú kulturális, tudományos vagy oktatási jellegű, non-profit szervezet vagy a spanyol oktatási rendszerbe tartozó intézmény felügyelete alá

tartozó múzeumok, levéltárak, könyvtárak, dokumentációs központok, hangarchívumok vagy filmtárak a jogosult engedélye és díjazás fizetése nélkül jogosultak haszonkölcsönzésre".

A pert megelőző eljárás

9 2003. április 24-én a Bizottság felszólította a Spanyol Királyságot, hogy adjon tájékoztatást az irányelv 1., 2. és 5. cikkének átültetésére vonatkozóan. A Spanyol Királyság 2003. július 1-jei levelében adott választ.

10 A Bizottság az EK 226. cikk (1) bekezdése szerinti eljárásnak megfelelően 2003. december 19-én felszólító levelet küldött a Spanyol Királyság részére, amelyben felhívta arra, hogy fogadja el a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az irányelvben foglaltaknak eleget tegyen. A Spanyol Királyság 2004. március 19-én benyújtotta észrevételeit.

11 A Bizottság, miután a magyarázatot nem találta megfelelőnek, 2004. július 9-én indokolással ellátott véleményt adott ki, amelyben felhívta a Spanyol Királyságot, hogy az értesítéstől számított két hónapos határidőn belül tegye meg a véleménynek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

12 Az indokolással ellátott véleményre 2004. szeptember 13-án adott válaszában a Spanyol Királyság megküldte a Bizottságnak a kulturális minisztérium jelentését, amelyben az egyrészt megismételte a spanyol hatóságok által a felszólító levélben kifejtett érveket, másrészt a „rendelkezésre álló költségvetési források szűkösségére" hivatkozott.

13 Mivel a Bizottság nem találta meggyőzőnek a Spanyol Királyság álláspontját alátámasztó érveket, a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

A felek érvei

14 A Bizottság szerint a törvényrendelet 37. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy olymértékben korlátozott az a kötelezettség, hogy a szerzőknek műveik engedély nélküli haszonkölcsönzéséért díjazást kell fizetni, hogy kétséges az, hogy egyáltalán alkalmazzák-e ezt a gyakorlatban. A haszonkölcsönzést végző „intézmények" és az ezen intézményeket felügyelő „szervezetek" közötti különbségtétel túlságosan formális. A szerzőt megillető díjazást ugyanis a kölcsönvevő által választott jogi formától teszi függővé, és így igen könnyen megkerülhető a díjfizetési kötelezettség.

15 Valójában nem keletkezik ilyen kötelezettség, ha a kölcsönvevő nyilvános szervezet, a spanyol oktatási rendszerbe tartozó intézmény, vagy „közcélú kulturális, tudományos vagy oktatási jellegű" nonprofit magánszervezet.

16 Következésképpen a díjfizetési kötelezettség csak két esetre vonatkozik. Az első eset, amikor a kölcsön vevő intézmény nyereségérdekelt magánszervezet. A „nyereségcélú" kölcsönzés azonban az irányelv alkalmazásában nem „haszonkölcsönbe adásnak", hanem „bérbeadásnak" minősül. Másfelől a gyakorlatban kevéssé valószínű, hogy valamely nyereségérdekelt szervezet ingyenes kölcsönzést végezne. A második esetben a kölcsönvevő intézmény nonprofit, de nem „közcélú kulturális,

tudományos vagy oktatási jellegű" magánszervezet. Itt is nehezen elképzelhető, hogy a múzeumok, könyvtárak, hangarchívumok, filmtárak, vagy nyilvános és nonprofit kölcsönzést végző más intézmények ne minősülnének „közcélú kulturális, tudományos vagy oktatási jellegű [...] szervezetnek".

17 Így még ha igaz is, hogy – mint a jelen esetben – a törvényrendelet formálisan különbséget tesz az egyes intézménykategóriák között, ez a különbségtétel azonban nem tekinthető elfogadhatónak, mivel ugyanolyan hatással jár, mintha egyáltalán nem tenne megkülönböztetést, és mentesít valamennyi haszonkölcsönzés díjazási kötelezettsége alól.

18 Ezenkívül az irányelv 5. cikkének (3) bekezdését, amely eltérést enged az 5. cikk (1) bekezdésében foglalt díjazási kötelezettség alól, szigorúan kell értelmezni. Ebből következően ha az „intézmények bizonyos kategóriái" kifejezésben nem tulajdonítunk jelentőséget a „bizonyos" jelzőnek, az ahhoz vezet, hogy a díjazási kötelezettséget megfosztjuk a hatékony érvényesüléstől, és az irányelv célkitűzésével ellentétesen értelmezzük az említett (3) bekezdést. Azonkívül igaz ugyan, hogy ez utóbbi rendelkezés jelentős mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamoknak a díjazási kötelezettség alól mentesített intézmények kategóriáinak meghatározásában, ám valamennyi vagy csaknem valamennyi intézmény „mentessége" válna általános szabállyá.

19 Másfelől a szerzőnek járó díjazásnak kárpótolnia kell őt kreatív tevékenységéért. Következésképpen, ha a fizetés elmarad, vagy olyan csekély mértékű, hogy nyilvánvalóan nem alkalmas arra, hogy kárpótolja őt kreatív tevékenységéért, akkor ez a szó tulajdonképpeni értelmében véve nem tekinthető „díjazásnak".

20 A Spanyol Királyság védekezésében mindenekelőtt azon az álláspontón van, hogy nem helytálló „rendkívül korlátozottnak" minősíteni a spanyol jogszabályokban foglalt szerzői jogdíjfizetési kötelezettség alkalmazási körét, mivel a Bizottság tévesen azonosítja az „intézményeket" és a „szervezeteket". A nonprofit jelleg valóban követelmény, amelyet nem magára az intézményre, hanem a tulajdonosi szervezetre kell alkalmazni. Az intézmények és a szervezetek azonos kategóriába sorolása tehát félreértésekhez vezet, mivel azt a benyomást kelti, hogy a nyereségérdekeltségnek és a közérdekűségnek az intézményeknél kell fennállnia, és nem a tulajdonosi szervezeteknél. Ilyen feltételek mellett a díjfizetési kötelezettség alkalmazási köre, amelyet a Bizottság rendkívül korlátozottnak minősített, túl széles. Azonkívül igen gyakran előfordul, hogy magánvállalkozások védnökként vagy mecénásként nyilvánosan és ingyenesen kölcsönöznek műveket, és nincsen annak akadálya, hogy az intézmények tulajdonosi szervezetei a szerzők kérésére díjazást fizessenek.

21 A Spanyol Királyság továbbá előadja, hogy az irányelv egyetlen cikke sem nyújt felvilágosítást vagy értelmezési kritériumokat a szerzőknek járó jogdíj-kötelezettség általános szabálya és a fizetés alóli mentesítés terjedelmére vonatkozóan. Így a bizonyítási terhet viselő Bizottság nem bizonyította, hogy a szerzőknek a műveik haszonkölcsönzéséért járó díjazás fizetése alóli mentesítés azt eredményezte, hogy nem jutottak elegendő jövedelemhez, és ezzel akadályoztatva lehetnek abban, hogy új alkotásokat hozzanak létre. A Bizottság egyébként nem bizonyította és nem is állította, hogy ez a mentesítés érintette a belső piac megvalósítását.

22 A Bizottság állításával ellentétben, amely jogi indok nélkül korlátozná a tagállamoknak az arra vonatkozóan biztosított lehetőséget, hogy egyes intézmény-kategóriákat vagy valamennyi intézményt mentesítsen, az irányelv olyan széles mérlegelési jogkört ruház a tagállamokra, amellyel azok a jogdíjfizetési kötelezettséget korlátozhatják, sőt hatásától megfoszthatják, amennyiben ez a kulturális célok eléréséhez szükséges, amely célkitűzés elsőbbséget élvez a szerzők megfelelő díjazásának követelményéhez képest. Az Európai Unió Tanácsához, az Európai Parlamenthez és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz intézett, az Európai Unión belül a haszonkölcsönzési jogról szóló, 2002. szeptember 12-i jelentésében

(COM-(2002) 502 végleges, a továbbiakban: a haszonkölcsönzési jogról szóló 2002-es jelentés) található bizottsági nyilatkozat megerősíti ezt az értelmezést. A Bizottság ugyanis ebben a dokumentumban azt adja elő, hogy „bizonyos feltételek mellett [az 5. cikk] engedélyezi a tagállamoknak, hogy a kizárólagos jogot díjazási joggal váltsák fel, vagy egyáltalán ne állapítsanak meg díjazást".

23 Végül a Spanyol Királyság arra hivatkozik, hogy „az intézmények bizonyos kategóriái" kifejezés nem azok mennyiségére, számára vagy jelentőségére utal, hanem egyaránt jelent különálló, eltérő vagy meghatározott intézménykategóriákat. Ebből következően az irányelv 5. cikke (3) bekezdésének a Bizottság által javasolt értelmezése nem felel meg a kifejezés valódi értelmének.

A Bíróság álláspontja

24 A jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel a Bizottság lényegében az irányelv 5. cikke (3) bekezdésében foglalt rendelkezése – miszerint a tagállamok az „intézmények bizonyos kategóriáit" mentesíthetik az ugyanazon cikk (1) bekezdésében foglalt díjfizetési kötelezettség alól – hatályának a kérdését adja elő.

25 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely közösségi jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem annak szövegkörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (lásd különösen a C-301/98. sz., KVS International ügyben 2000. május 18-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-3583. o.] 21. pontját és a C-156/98. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6857. o.] 50. pontját).

26 Tekintettel az irányelv fő céljára, ahogyan az a hetedik preambulumbekezdéséből pontosan következik, annak célja a szerzők és előadóművészek megfelelő jövedelmének, valamint a hangfelvételek és filmek előállításához szükséges különösen jelentős és kockázatos ráfordítások megtérülésének biztosítása (a C-200/96. sz., Metronome Musik ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1953. o.] 22. pontja és a C-53/05. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2006. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6215. o.] 24. pontja).

27 Ebből következően az ilyen haszonkölcsönzést végző intézmények majdnem összes vagy összes kategóriájának mentesítése az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt kötelezettség alól megfosztaná a szerzőket attól a díjazástól, amely arra szolgál, hogy ráfordításaik megtérüljenek, ami viszont további alkotói tevékenységükre is hatással van (lásd a fent hivatkozott Metronome Musik ügyben hozott ítélet 24. pontját és a Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet 25. pontját). Ilyen feltételek mellett az irányelv olyan átültetése, amely gyakorlatilag az intézmények összes kategóriáját mentesíti, ellentétes az irányelv fő céljával.

28 A Spanyol Királyság azonban e tekintetben előadja, hogy a kulturális támogatás célkitűzése elsőbbséget élvez azzal a céllal szemben, hogy a szerzőknek megfelelő jövedelmet kell biztosítani. A tagállamok irányelvben foglalt szabadsága azt is lehetővé teszi számukra, hogy csupán igen korlátozott, szimbolikus, sőt nulla értékű díjazást biztosítsanak a szerzőknek. A haszonkölcsönzési jogról szóló 2002-es jelentés egyébként megerősíti ezt az értelmezést.

29 Igaz, hogy a kultúra támogatása közérdekű célkitűzésnek minősül, amelyre tekintettel az irányelv 5. cikkének (3) bekezdése alapján a nyilvános haszonkölcsönzést végző egyes intézmények mentesülhetnek a díjfizetési kötelezettség alól. Azonban a jogosultak arra irányuló védelme, hogy megfelelő jövedelmet biztosítsanak számukra, szintén az irányelv egyedi célkitűzése, mint ahogy ezt a hetedik preambulumbekezdése kifejezetten említi is. A mentesítés terjedelmének a közösségi jogalkotó által szándékozott korlátozása, miszerint a nemzeti hatóságok csak bizonyos intézménykategóriákat mentesítenek a díjfizetési kötelezettség alól, éppen ennek a díjazásra való jogosultságnak a védelmét szolgálja.

30 Másfelől az irányelvnek a fő célkitűzésére alapított értelmezését, mint az a jelen ítélet 26. pontjából következik, az 5. cikk (3) bekezdésének szövegezése is megerősíti, amely rendelkezés csak „az intézmények bizonyos kategóriáira" vonatkozik. Tehát a jogalkotó szándéka nem az volt, hogy lehetővé tegye a tagállamoknak, hogy az intézmények csaknem minden, sőt minden kategóriáját mentesítse az említett cikk (1) bekezdésében foglalt díjfizetés kötelezettsége alól (a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet 21. pontja).

31 Azonkívül az 5. cikk (3) bekezdése értelmében az irányelv azt teszi lehetővé a tagállamoknak, hogy azok nyilvános haszonkölcsönbe adás esetén kivételeket határozhatnak meg az ugyanezen cikk (1) bekezdésében foglalt szerzőknek fizetendő díjazás általános kötelezettsége alól. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az irányelvek azon rendelkezéseit, amelyek az ugyanezen irányelv által megállapított főszabálytól való eltérést fogalmaznak meg, szigorúan kell értelmezni (a C-476/01. sz. Kapper-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-5205. o.] 72. pontja és a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet 22. pontja).

32 Ebből következik, hogy a Spanyol Királyság által előadottakkal ellentétben, és mint ahogy ez a jelen ítélet 30. pontjából is következik, az 5. cikk (3) bekezdésében szereplő „intézmények bizonyos kategóriái" kifejezést úgy kell érteni, hogy az mennyiségi jellegű fogalomra utal. Így csak korlátozott számú olyan intézmény mentesülhet az említett kötelezettség alól, amely az e cikk (1) bekezdése alapján potenciálisan díjfizetésre kötelezett.

33 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a valamely irányelvben a kellőképpen pontos közösségi szempontok hiánya esetén az abból eredő kötelezettségek körülhatárolásakor a tagállamok feladata a területükön a legrelevánsabb szempontok meghatározása a közösségi jog és különösen az adott irányelv által előírt kereteken belül, ez utóbbi biztosítására (lásd ebben az értelemben a C-245/00. sz. SENA-ügyben 2003. február 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-1251. o.] 34. pontját és a C-433/02. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2003. október 16-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12191. o.] 19. pontját).

34 E tekintetben már ítélet született arról, hogy az irányelv 5. cikkének (3) bekezdése felhatalmazza, de nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy mentesítésről rendelkezzenek bizonyos intézménykategóriák tekintetében. Mivel ha a kérdéses tagállamban fennálló körülmények nem teszik lehetővé az intézménykategóriák közötti megfelelő különbségtétel elvégzésére vonatkozó szempontok meghatározását, akkor az összes érintett intézménykategória számára elő kell írni az említett cikk (1) bekezdésében foglalt díjazás megfizetésének kötelezettségét (a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 20. pontja).

35 A Spanyol Királyság arra az érvre hivatkozik, miszerint a törvényrendelet 37. cikkének (2) bekezdésében foglalt mentesítés nem a haszonkölcsönzést végző „intézményekre", hanem az ezeket felügyelő „szervezetekre" vonatkozik.

36 Ha viszont a díjfizetési kötelezettség alóli mentesítést a haszonkölcsönbe adó által választott jogi formától tennék függővé, akkor ez – mint azt a Bizottság jogosan kifejti –, olyan túlzó jogi formalizmust eredményezne, amely lehetővé tehetné a haszonkölcsönbe adónak, hogy a díjfizetési kötelezettséget könnyedén megkerülje. Azonkívül a Spanyol Királyság semmilyen módon nem indokolta meg az intézmények és a felügyelő szervezetek közötti ezen megkülönbözetés jelentőségét, holott a haszonkölcsönzés tekintetében lényegében azonos helyzetben van mindkettő.

37 A Spanyol Királyság arra is hivatkozik, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a törvényrendelet 37. cikkének (2) bekezdése megfosztja a szerzőket a megfelelő jövedelemtől, és torzítja a közös piaci versenyt.

38 El kell azonban utasítani ezt az érvet a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára tekintettel, amely szerint a kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset objektív jellegű (lásd különösen a C-73/92. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1993. november 17-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-5997. o.] 19. pontját), mivel valamely közösségi jogi szabály által előírt kötelezettség megsértése önmagában is kötelezettségszegést valósít meg, illetve nem releváns annak felvetése, hogy e kötelezettségszegés nem járt hátrányos következményekkel (lásd különösen a C-392/96. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 1999.,

I-5901. o.] 60. és 61. pontját, valamint a C-233/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-6625. o.] 62. pontját). A Spanyol Királyság azzal a feltételezésével, hogy az irányelvet a végrehajtása által kiváltott következményeket – mint például a szerzők elégtelen jövedelme – vizsgálva lehet értelmezni, az irányelv értelmezését az alkalmazása által kiváltott hatásoktól teszi függővé, amely nem felel meg a jogi érvelés két szakaszához tartozó logikai sorrendnek.

39 Azonkívül bár igaz, hogy a haszonkölcsönzési jogról szóló 2002-es jelentésben a Bizottság azt állapítja meg, hogy az irányelv 5. cikke szerint bizonyos feltételek mellett egyáltalán nem kell fizetni díjazást, ez a lehetőség azonban csak a díjfizetési kötelezettség alól az irányelv 5. cikkének (3) bekezdése alapján mentesített intézménykategóriákra vonatkozik. A jelen ítélet 31. pontjából következően viszont ezt a rendelkezést szigorúan kell értelmezni.

40 Mindazonáltal még ha feltételezzük is, hogy a Spanyol Királyság érvelésének alátámasztásaként hivatkozni lehet az említett jelentésre, ez a jelentés mindenesetre – ahogyan ezt a főtanácsnok indítványa 31. pontjában helyesen jegyzi meg – csupán egy értelmezési szempont a többi között, és nem kötheti a Bíróságot.

41 Ebből következően a Spanyol Királyság azáltal, hogy a díjfizetési kötelezettség alól mentesített intézményeknek a törvényrendelet 37. cikkének (2) bekezdésében található felsorolásába csaknem valamennyi, sőt valamennyi, egyébként díjfizetésre köteles intézménykategóriát belefoglalja, oly módon értelmezi az irányelv 5. cikkének (3) bekezdését, amely nem egyeztethető össze sem az irányelv fő célkitűzésével, sem pedig a szigorú értelmezés követelményével, amelyet azért kell alkalmazni, mert ez a rendelkezés eltérést fogalmaz meg a szerzői díjfizetési kötelezettség általános kötelezettségétől.

42 E körülményekre tekintettel, meg kell állapítani, hogy a Bizottság által benyújtott kereset megalapozott.

43 Következésképpen meg kell állapítani, a Spanyol Köztársaság azáltal, hogy a szerzőknek nyilvános haszonkölcsönbe adás címén fizetendő jogdíj megfizetésének kötelezettsége alól a szerzői jogi oltalom alá tartozó művek nyilvános haszonkölcsönzését végző intézmények minden vagy csaknem minden kategóriáját mentesítette, nem teljesítette az irányelv 1. és 5. cikkében foglalt rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

44 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Spanyol Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Azáltal, hogy a szerzőknek nyilvános haszonkölcsönbe adás címén fizetendő jogdíj megfizetésének kötelezettsége alól a szerzői jogi oltalom alá tartozó művek nyilvános haszonkölcsönzését végző intézmények minden vagy csaknem minden kategóriáját mentesítette, a Spanyol Királyság nem teljesítette a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv 1. és 5. cikkéből eredő kötelezettségeit.**

2) **A Spanyol Királyságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások